

8.11.2013

Taaleritehdas Oy
Tamiir Fareed
Tapionkatu 4 A 11
40400 Jyväskylä

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto Murtotuulen tuulivoimapuiston Natura-arvioinnista, Posio

Taaleritehdas Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Posion Murtotunturin alueelle. Hankkeessa on tehty Natura-arviointi (päivätty 12.12.2012) osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Natura-arvioinnissa on huomioitu kaikki tuulivoimapuiston toteutusvaihtoehdot VE1, VE2 ja VE3. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on antanut yhteysviranomaisen lausunnon arviointiselostuksesta 10.9.2013.

Hankkeen kuvaus

Tuulivoimapuisto sijoittuu kantatie 81 pohjoispuolelle noin 30–35 kilometrin etäisyydelle Posion keskustasta. Tuulivoimapuistoon kuuluu 34–51 tuulivoimalayksikköä teholtaan noin 2,4–3,0 MW. YVA-menettelyssä on tarkasteltu kolmea tuulivoimapuiston toteutusvaihtoehtoa, jotka eroavat rakennettavien tuulivoimaloiden lukumäärän ja voimaloiden sijaintien osalta. Kaikissa vaihtoehdoissa voimalat ovat 120–141 metriä korkeita ja roottorin halkaisija on 117–130 metriä.

Vaihtoehdot ovat:

- Vaihtoehto 1 (VE1): 51 tuulivoimalaa,
- Vaihtoehto 2 (VE2): 51 tuulivoimalaa, joista 11 voimalan sijainti poikkeaa vaihtoehdon VE1 mukaisesta. Tuulivoimalat on sijoitettu tiiviimmin kuin vaihtoehdossa 1,
- Vaihtoehto 3 (VE3): 34 tuulivoimalaa.
- Nollavaihtoehto: tuulivoimapuistoa ei rakenneta

Voimalat liitetään huoltoteiden yhteyteen rakennettavilla 20 kV maakaapeleilla kahteen alueelle tulevaan 110/20kV sähköasemaan, joista sähkö siirretään 110 kV voimajohdoilla hankealueen läpäisevän Fortum Sähkönsiirto Oy:n 110 kV voimajohdon viereen rakennettavaan kytkinlaitokseen. Uudet 110 kV johdot sähköasemilta kytkinlaitoksille rakennetaan tavallisina 110 kV avojohtoina. Sähkön siirtämiseksi

kahdelta sähköasemalta kytkinlaitokselle 110 kV voimajohdon kautta on tarkasteltu useampaa reittivaihtoehtoa.

Natura 2000 -alueet

Natura-arvioinnissa on tarkasteltu tuulivoimapuiston vaikutuksia Mustarinnan tunturin (FI 130 1102) ja Korouma-Jäniskairan (FI 130 1104) Natura-alueisiin.

Mustarinnan tunturi on hyväksytty Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena yhteisön tärkeänä pitämänä alueena (SCI-alue). Alue on myös ilmoitettu komissiolle lintudirektiivin mukaisena erityisenä suojelualueena (SPA-alue).

Alueen suojeluperusteina ovat kahdeksan luontodirektiivin liitteen I mukaista luontotyyppiä ja yksi liitteen II laji (saukko). Priorisoituja eli ensisijaisesti suojeltuja luontotyyppejä ovat boreaaliset luonnonmetsät (51 %), aapasuot (32 %) ja puustoiset suot (2 %). Lisäksi suojeluperusteena on 12 lintudirektiivin liitteen I lintulajia ja kaksi liitteessä I mainitsematonta alueella säännöllisesti esiintyvää muuttolintua.

Korouoman-Jäniskairan alue on hyväksytty Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena yhteisön tärkeänä pitämänä alueena (SCI-alue). Alueen suojeluperusteina ovat 15 luontodirektiivin liitteen I mukaista luontotyyppiä ja yksi liitteen II laji (lapinleinikki). Priorisoituja eli ensisijaisesti suojeltuja luontotyyppejä ovat boreaaliset luonnonmetsät (52 %), aapasuot (28 %) ja puustoiset suot (<1 %), Fennoskandian metsäluhdet (<1 %) ja tulvametsät (<1 %).

Yhteenveto hankkeen vaikutuksista Natura-alueiden suojeluperusteisiin Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arviointi on tehty asiantuntija-arviona. Arvioinnin perustietoina on käytetty Natura-alueiden tietolomakkeita ja kartta- ja ilmakuva-aineistoa. Linnustoa koskeva arviointi perustuu YVA-selostusta varten tehtyihin maastotöihin.

Mustarinnan tunturin Natura-alue

Hankealue sijoittuu lähimmillään muutaman sadan metrin päähän Mustarinnan tunturin Natura-alueesta. Lähimmät tuulivoimalat sijoittuvat noin 1,5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta. Natura-arvioinnin mukaan Mustarinnan tunturin Natura-alueen välittömään läheisyyteen ei tulla sijoittamaan tuulivoimaloita eikä muita fyysisiä rakenteita (kaapelit, tiet tms.). Arvion mukaan toiminta ei vaikuta Natura-alueen biotooppirakenteeseen eikä vesitasapainoon eikä siten heikennä alueen luontotyyppejä. Tuulipuistolla ei arvioinnin mukaan ole myöskään vaikutuksia Mustarinnan tunturin Natura-alueen vesistöihin eikä saukon elinympäristöön.

Natura-arvioinnin mukaan tuulivoimapuistosta aiheutuvat suorat vaikutukset lintudirektiivin liitteen I lajeihin syntyvät lintujen mahdollisista törmäyksistä tuulivoimaloihin. Arvioinnin mukaan alueella on kaksi erityisesti suojeltavaa lajia, joista toisen lajin elinympäristöön tuulivoimapuistolla saattaa olla lievästi heikentäviä vaikutuksia. Toisen lajin osalta ei ole havaittu pääsääntöistä hankealueella tapahtuvaa saalistusta, joten törmäysvaikutukset ovat vähäisiä. Arvion mukaan tuulivoimapuisto ei merkittävästi heikennä ko. lajin populaatiota.

Arviossa on tarkasteltu törmäysten vaikutuksia myös kaikkien muiden suojeluperusteena olevien lintulajien populaatioihin. Johtopäätöksenä on, ettei hankkeella ole merkittävästi pienentäviä vaikutuksia Natura-alueen lintupopulaatioihin.

Yhteenvedona todetaan, että tuulipuistohankkeen vaikutukset Mustarinnan tunturi Natura 2000 -alueen ekologiseen rakenteeseen ja toimintaan kokonaisuutena arvioidaan hyvin vähäisiksi.

Korouoma-Jäniskairan Natura-alue

Arvion mukaan tuulipuistohanke sijoittuu noin 2,5 kilometrin etäisyydelle Korouoman-Jäniskairan Natura-alueesta. Hankkeella ei katsota olevan sellaisia suoria tai epäsuoria vaikutuksia, jotka muuttaisivat Natura-alueen biotooppirakennetta tai vesitasapainoa. Arvion mukaan hanke ei aiheuta heikentäviä vaikutuksia suojeluperusteena olevalle lajille eikä luontotyypeille eikä myöskään heikennä Korouoma-Jäniskaira Natura-alueen ekologista rakennetta ja toimintaa.

Lapin ELY-keskuksen lausunto

Arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on tehty osana Murtotuulen tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointia (YVA). Hankkeen tiedot ja arviointimenetelmien kuvaukset sisältyvät YVA-selostusosuuteen. Kokonaisuuden hahmottamisen kannalta Natura-arviointiin tulisi laittaa selvät sivuviittaukset perustietoihin silloin, kun arviointi on osa YVA-selostusta.

Linnuston osalta Natura-arviointi on perustunut Natura-tietolomakkeissa mainittuihin lajeihin ja hankealueella YVA-selostusta varten tehtyihin maastotöihin. Linnustoselvitykset ovat kohdistuneet hankealueelle. Mustarinnan tunturin Natura-alueella ei ole tehty selvityksiä.

Mustarinnan tunturi kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä luontodirektiivin mukaisena yhteisön tärkeänä pitämänä alueena että lintudirektiivin mukaisena erityisenä linnustonsuojelualueena. Alueen suojeluperusteena on mm. vaarantunut (VU), erityisesti suojeltava lintulaji (luonnonsuojelulaki 47 §). Mustarinnan tunturin Natura-alue

muodostuu vanhojen metsien suojeluohjelmaan kuuluvista Palotunturin ja Kiekinkairan sekä soidensuojeluohjelmaan kuuluvasta Mustarinnan tunturin seudusta. Alue on erittäin tärkeä vanhan metsän ja aapasoiden lajistolle, johon myös alueella esiintyvä erityisesti suojeltava laji kuuluu. Alueen merkitystä korostaa se, että läheinen hankealue on enimmäkseen metsätalouskäytössä ja alueella on myös tehty laajoja hakkuita.

Vaikutusalueen rajauksella on huomattava vaikutus siihen, että hankkeesta aiheutuvien haittojen merkittävyyttä voidaan luotettavasti arvioida. Vaikutusaluearjaus on lähtökohta sille, mitä selvityksiä ja millä tarkkuudella Natura-arvioinnissa tarvitaan. Murtotuulen Natura-arvioinnissa on katsottu, että ainoa vaikutus Natura-alueen suojeluperusteisiin on hankkeesta aiheutuva törmäysriskin kohoaminen. Toisaalta arvioinnissa todetaan kuitenkin myös, että *”isojen petolintujen saalistusreviirit ulottuvat hankealueelle, joten välilliset vaikutukset ovat mahdollisia näille lajeille”*. Välillisiä vaikutuksia Natura-arvioinnissa ei kuitenkaan käsitellä eikä tätä valintaa myöskään perustella mitenkään.

ELY-keskus ei pidä riittävänä tätä käsittelytapaa, vaan katsoo, että arvioinnissa olisi pitänyt selvittää myös Mustarinnan tunturin Natura-alueen linnustoa siltä osin, jolle tuulivoimapuiston häiriövaikutukset voivat kohdistua (Palotunturin alue). Tuulivoimaloiden häiriövaikutukset lintuihin vaihtelevat lajikohtaisesti, mutta yleensä puhutaan sadoista metreistä muutamaan kilometriin. Häirintä voi esimerkiksi pienentää saalistusaluetta ja vaikuttaa sen seurauksena populaatiotasolla.

Tässä tapauksessa on myös otettava huomioon, että hankkeen vaikutukset ovat pitkäkestoisia. YVA-selostuksen mukaan tuulivoimaloiden tekninen käyttöikä on 20–25 vuotta. Koneistoja uusimalla tuulipuiston käyttöikää on mahdollista jatkaa 50 vuoteen asti. Pitkäkestoiset, pysyvät vaikutukset ovat merkittävimpiä. Lisäksi Murtotuulen alueen tuulivoimapuisto muodostuu laajimmillaan 51 tuulivoimalasta. Isoissa tuulivoimapuistoissa tuulivoimaloiden yhteisvaikutus korostuu ja häiriövaikutusten etäisyydet voivat olla pidempiä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan näin laajan ja pysyvän hankkeen vaikutuksia ei voida asianmukaisesti arvioida ellei hankkeen vaikutusalueelta ole riittäviä tietoja. Myös Natura-arvioinnissa yleisesti huomioon otettava varovaisuusperiaate edellyttää tätä.

Natura-arvioinnissa tulee esittää myös käytettävään tietoon ja maastoselvityksiin liittyvät epävarmuustekijät ja perusteluja koskevat kirjallisuusviitteet, jotta voidaan arvioida, millä perusteilla on päädytty arvioinnissa esitettyihin johtopäätöksiin. Murtotuulen Natura-arvioinnissa epävarmuustekijöitä ei ole pohdittu, vaan arviossa on esitetty pelkästään johtopäätös, että *”kokonaisuudessaan linnustotiedot olivat riittäviä luotettavan Natura-arvioinnin suorittamiseen”*.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Murtotuulen Natura-arvioinnissa olisi pitänyt selvittää mm. niitä epävarmuuksia, jotka koskevat tietämystä Mustarinnan tunturin Natura-alueen mahdollisista maakotkareviireistä ja pohtia sitä, mitä vaikutuksia mahdollisilla puutteellisilla tiedoilla on johtopäätöksiin.

ELY-keskus huomauttaa myös, että tuulivoimapuiston yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa läheisiin Natura-alueisiin jäävät arvioinnissa valitettavan epäselviksi. Arvioinnissa todetaan, että *"vaikutuksia Natura-alueiden eheyteen sekä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa on arvioitu varovaisuusperiaatteen näkökulmasta"*. Natura-arvioinnissa ei ole kuitenkaan kuvattu yhteisvaikutuksia eikä asiaa ole perusteltu mitenkään, vaikka YVA-selostuksesta käy ilmi, että noin 35 kilometrin etäisyydellä hankealueesta on meneillään kaksi tuulivoimapuistohanketta.

Korouman-Jäniskairan Natura-alue

Natura-arvioinnissa on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia myös Korouman-Jäniskairan linnustoon. Korouman-Jäniskairan alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena yhteisön tärkeänä pitämänä alueena. Luonnonsuojelulain 65.1 §:n mukaisessa arvioinnissa on merkitystä vain niillä luonnonarvoilla, jotka ovat olleet alueen valinnan perusteena. Näin ollen tässä lausunnossa ei oteta kantaa linnustovaikutusten arviointiin Korouma-Jäniskaira -alueen osalta.

Yhteenveto

ELY-keskus katsoo, että Natura-arviointia on täydennettävä, koska arviointi ei ole riittävä sen varmistamiseksi, ettei hankeella ole todennäköisesti merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Mustarinnan tunturin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin.

Täydennyksen tulee koskea hankkeen vaikutusaluetta Mustarinnan tunturin Natura-alueen eteläosassa (Palotunturin alue). Täydennyksessä tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimapuiston vaikutuksiin uhanalaiselle, erityisesti suojeltavalle lajille otten huomioon tässä lausunnossa esitetyt asiat.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut Pekka Herva luonnonsuojeluyksiköstä.

Luonnonsuojeluyksikön päällikkö

Ari Neuvonen

Ylitarkastaja

Liisa Viitala

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö / Aulikki Alanen

Metsähallitus Lapin luontopalvelut / Kristiina Hoikka